

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallisen eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnallista eläkelakia. Lakiin lisättäisiin säännökset uudesta kuntien eläkeneuvottelukunnasta. Neuvottelukunta toimisi valmistelu-, neuvottelu- ja lausunnonantoelimenä kunnalliseen eläketurvaan liittyvän lainsäädännön kehittämistä koskevissa kysymyksissä. Se toimisi sisäasiainministeriön yhteydessä, ja siinä olisi jäseniä myös kunnallisista pääsopijajärjestöistä ja kunnallisesta eläkelaitoksesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi myös säännöksiä kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan kokoonpanosta sekä eläkelaitok-

sen hallituksen jäsenten nimittämisestä, hallituksen kokoonpanosta ja toimikaudesta. Lisäksi ehdotetaan luovuttavaksi kunnallisen eläkelaitoksen ohjesäännöstä ja tästä syystä otettaviksi lakiin säännökset valtuuskunnan ja hallituksen tehtävistä sekä eräistä muista nykyisin ohjesäännöissä säännellyistä asioista. Säännökset eläkelaitoksen eläkeasiamiestä ja varhaiseläkelautakunnasta jätettäisiin pois laista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007. Eläkelaitoksen valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanoa sovellettaisiin vasta vuoden 2009 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila ja nykytilan arviointi.....	3
Yleistä.....	3
Valtuuskunta	3
Hallitus.....	3
Eläkeasiamies	3
Varhaiseläkelautakunta	4
Neuvottelujärjestelmä	4
Kunnallisen eläkelaitoksen valvonta	4
2. Esityksen keskeiset ehdotukset	4
Eläkelaitoksen hallintoa koskevat muutosehdotukset	4
Kuntien eläkeneuvottelukunta.....	5
3. Esityksen vaikutukset	6
Taloudelliset vaikutukset	6
Organisatoriset vaikutukset.....	6
4. Asian valmistelu	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	6
2. Voimaantulo	9
LAKIEHDOTUS.....	10
kunnallisen eläkelain muuttamisesta	10
LIITE	14
RINNAKKAISTEKSTI.....	14
kunnallisen eläkelain muuttamisesta	14

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja nykytilan arviointi

Yleistä

Kunnallisen eläkejärjestelmän hallintomalli on peräisin yhtenäisen kunnallisen eläkejärjestelmän kehittämisajankohdasta eli 1960-luvun alkuvuosilta. Eläkejärjestelmää luotaessa pidettiin tärkeänä sen julkisoikeudellista luonnetta. Kunnilla säilytettiin itsemääräämisoikeus sekä eläketurvan aineelliseen sisältöön että eläkejärjestelmän hallintoon nähden.

Kunnallista eläketurvaa hoitamaan perustettiin kunnallinen eläkelaitos, jonka toiminta rakennettiin julkisoikeudellisille perusteille. Koska kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisönä olivat kunnat ja kuntainliitot koko maassa, kunnallislaissa (642/1948) mainittu kuntien yhteistoiminta ei ollut mahdollinen. Tämän johdosta eläkelaitoksesta muodostettiin omaa lajiaan oleva julkisoikeudellinen yhteisö, jonka järjestysmuoto soveltuvin kohdin on kuntien yhteistoimintaa koskevien periaatteiden mukainen.

Valtuuskunta

Kunnallisen eläkelaitoksen ylimpänä päätöksentekooelimenä on valtuuskunta, jonka jäsenet sisäasianministeriö määrää Suomen Kuntaliiton ja pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Valtuuskunnassa on jäseniä vähintään 15 ja enintään 30. Valintaa tehdessä tulee kunnille ja kuntayhtymille sekä maan eri osille varmistaa tasapuolinen edustus. Eläkelaitoksen valtuuskunnan jäsenet valitaan pääosin kunnallisvaalien perusteella. Lain mukaan vähintään kolme jäsentä määrätään kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Käytännössä neljä jäsentä on määrätty palkansaajanjärjestöjen nimeämistä henkilöistä, joten säädökset valtuuskunnan jäsenten määräämisestä ei tältä osin vastaa

nykyistä käytäntöä. Valtuuskunnan tehtävät määrätään nykyisin kunnallisen eläkelaitoksen ohjesäännössä.

Hallitus

Kunnallisen eläkelain (549/2003) 139 §:n mukaan eläkelaitoksen hallintoa hoitaa valtuuskunnan valitsema hallitus. Kunnallisen eläkelain mukaan hallituksessa on vähintään kuusi jäsentä ja heille valittavat varajäsenet. Eläkelaitoksen ohjesäännön mukaan hallituksessa on kahdeksan jäsentä ja yksi asiantuntijajäsen. Asiantuntijajäsenellä on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekoon. Hallituksen tehtävistä määrätään kunnallisen eläkelaitoksen ohjesäännössä. Yksi hallituksen jäsen ja asiantuntijajäsen edustavat palkansaajajärjestöjä.

Lain mukaan hallituksella on erilainen kokoonpano silloin, kun se käsittelee eläkettä koskevia asioita. Tällöin hallitus toimii niin sanottuna lisättynä hallituksena, ja koska se käsittelee eläketurvaa koskevia asioita, siinä on myös palkansaajajärjestöjen edustus. Eläkejärjestelmän voimaantulon alkuvuosina hallitus joutui käsittelemään myös eläketurvaa koskevia periaatteellisia harkinnanvaraisia asioita. Ratkaisukäytäntö on kuitenkin vuosien kuluessa vakiintunut ja sen lisäksi eläkelainsäädäntö kehittynyt niin, ettei periaatteellisia tulkintoja enää tarvitse eläkeasioissa hakea hallitukselta. Tästä syystä lisättyä hallitusta ei ole tarvinnut kutsua kokoon vuoden 1987 jälkeen. Lisätyn hallituksen sijasta harvat hallituksen käsittelyä vaatineen eläkettä koskevat asiat on käsitellyt lain ja ohjesäännön mukaisesti hallituksen jaosto.

Eläkeasiamies

Kunnallisen eläkelain 141 §:n mukaan kunnallisessa eläkelaitoksessa on eläkeasiamies, jolla on oikeus seurata eläkettä koskevien

asioiden käsittelyä eläkelaitoksessa. Eläkeasiamies perustettiin aikoinaan valvomaan jäsenyhteisöjen etuja eläkelaitoksessa. Eläkeasiamiehen tehtäviin on viime vuosina kuulunut lähinnä käyttää kunnallisen eläkelain 156 §:n mukaista valitusoikeutta eläkelaitoksen tai eläkelautakunnan päätöksistä. Eläkeasiamies on aikojen kuluessa menettänyt alkuperäisen merkityksensä. Yksityisen sektorin tai valtion eläkejärjestelmässä eläkeasiamieskäytäntöä ei ole.

Varhaiseläkelautakunta

Kun joustavat eläkejärjestelyt hyväksyttiin kunnalliseen eläkejärjestelmään 1 päivästä heinäkuuta 1989, lisättiin lakiin säännös varhaiseläkelautakunnasta. Varhaiseläkelautakunnasta säädetään kunnallisen eläkelain 142 §:ssä. Varhaiseläkelautakunta perustettiin, jotta myös palkansaajajärjestöillä olisi vaikutusmahdollisuus joustavien eläkemuotojen soveltamiskäytäntöön. Lautakunnan tehtävänä on seurata joustavan eläkeikäjärjestelmän toimeenpanoa kunnallisella alalla, tehdä ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi ja antaa tarpeen mukaan yleisohjeita siitä, miten sovelletaan niitä yksilöllisen varhaiseläkkeen myöntöperusteisiin liittyviä erityiskriteereitä, jotka liittyvät julkisten palvelujen erityisluonteeseen.

Kunnallisen eläkelaitoksen ohjesäännön mukaan varhaiseläkelautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Puheenjohtajan tulee olla puolueeton ja hyvin perehtynyt eläkeasioihin. Jäsenistä neljä on määrättävä kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Vuosien 1989—2004 aikana varhaiseläkelautakunta on kokoontunut 204 kertaa. Lautakunta kokoontui tiiviisti alkuvuosina, mutta vuoden 1996 jälkeen kokoukset ovat harvenneet ja lautakunta ei kokoontunut lainkaan vuonna 2005 ja muutamana sitä edeltäneenä vuonna vain kerran vuodessa.

Yksilöllinen varhaiseläke yksittäisenä eläkemuotona on poistumassa. Siihen on oikeutettuja enää ennen vuotta 1944 syntyneet henkilöt ja sen lisäksi vuosina 1944—1947 syntyneet henkilöt, joilla oli aikoinaan oikeus valita ammatillinen eläkeikä, mutta jotka eivät tätä valintaa tehneet.

Neuvottelujärjestelmä

Kunnalliseen eläkejärjestelmään liittyvästä neuvottelujärjestelmästä säädetään nykyisin kunnallisen eläkelain 165 §:ssä. Säännöksen mukaan kunnallisilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä on oikeus pääsopijajärjestöjen välityksellä neuvotella eläketurvaa koskevista asioista kunnallisen eläkelaitoksen ja sisäasianministeriön kanssa. Neuvottelumenetelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annettussa laissa (389/1944) säädetään. Kunnalliset pääsopijajärjestöt on määritelty kunnallisessa virkaehtosopimuslaissa (669/1970) tarkoitettussa kunnallisessa pääsopimuksessa. Tämän virallisen neuvottelun lisäksi eläketurvan muutoksista on käyty epävirallisia neuvotteluja, mutta toisin kuin esimerkiksi valtiolla, neuvottelumenetelystä ei ole muita säännöksiä laissa.

Kunnallisen eläkelaitoksen valvonta

Kunnallisen eläkelain 137 §:ssä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen valvonnasta. Kunnallinen eläkelaitos on sisäasianministeriön valvonnan alainen. Sen rahoitus- ja sijointustoimintaa valvoo kuitenkin Vakuutusvalvontavirasto, joka on velvollinen antamaan suorittamastaan valvonnasta kertomuksen sisäasianministeriölle. Valvontaa koskevia säännöksiä on myös kunnallisen eläkelaitoksen ohjesäännössä, jonka mukaan eläkelaitoksen on toimitettava valvontaa varten sekä sisäasianministeriölle että vakuutusvalvontavirastolle tarpeelliset asiakirjat. Sisäasianministeriö voi myös erityisestä syystä suorittaa eläkelaitoksen hallinnon ja tilien erityistarkastuksen. Eläkelaitoksen valvonta on toiminut hyvin nykyisten säännöksien perusteella. Kuitenkin valvontaa koskevien säännösten tulisi kaikilta osin olla nykyisestä poiketen laissa.

2. Esityksen keskeiset ehdotukset

Eläkelaitoksen hallintoa koskevat muutosehdotukset

Valtuuskunnan tehtäviin ja kokoonpanoon ei ehdoteta muutoksia. Kunnallisen eläkelain

säännöstä valtuuskunnan kokoonpanosta ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi niin, että se vastaa nykyistä käytäntöä. Laissa määriteltäisiin kiinteästi valtuuskunnan jäsenten määrä ja vähintään neljä jäsentä määrättäisiin kunnallisten pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöitä. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi myös muiden jäsenten valinnan osalta niin, että siinä selkeästi viitataan kunnallisvaalien tulokseen ja vaalilain (714/1998) suhteellisuusperiaatteeseen.

Valtuuskunnan tehtävistä määrätään kunnallisen eläkelain 168 §:ssä säädettyssä ohjesäännössä. Kuntien eläkevakuutuksen ohjesäännössä on kunnallisen eläkelain säännöksiä täydentävät määräykset eläkelaitoksen järjestysmuodosta ja toiminnasta. Ohjesääntö on alistettava sisäasiainministeriön vahvistettavaksi. Ohjesääntömuutoksesta ohjauksesta on pyritty muilla hallinnonaloilla luopumaan. Ne määräykset, jotka edellyttävät normiohjausta on siirretty joko lakiin tai asetukseen. Muut ohjesääntöön sisällyneet määräykset on puolestaan sijoitettu hallintoelimen omassa päätösvallassa olevaan johtosääntöön. Kuntien eläkevakuutuksen ohjesääntö ehdotetaan kumottavaksi ja siinä olevat määräykset siirrettäväksi laissa säädettävien asioiden osalta lakiin ja eläkelaitoksen sisäiseen hallintoon kuuluvien asioiden osalta eläkelaitoksen johtosääntöön. Valtuuskunnan tehtävät ehdotetaan otettavaksi kunnalliseen eläkelakiin. Samoin lakiin ehdotetaan lisättäväksi eläkelaitoksen valvontaan liittyvät ohjesäännön määräykset.

Hallituksen kokoonpanon osalta ehdotetaan, että hallituksen jäsenten lukumäärä vahvistetaan lailla yhdeksäksi. Kaksi hallituksen jäsenistä ja heidän varajäsenensä valtuuskunta nimeäisi kunnallisten pääsopijajärjestöjen esityksestä. Myös tästä säädettäisiin laissa. Esityksen tulisi olla pääsopijajärjestöjen yhteinen. Tarkoituksena ei olisi kuitenkaan muuttaa lopullisen hallituksen kokoonpanossa sitä periaatetta, että se noudattaa kunnallisvaalien tulosta. Samalla ehdotetaan, että hallituksen toimikausi lyhennettäisiin nykyisestä neljästä vuodesta kahteen vuoteen. Valtuuskunta voisi erottaa hallituksen kesken toimikaudenkin, jos hallitus ei enää nauti valtuuskunnan luottamusta. Erottamispäätös ei voisi koskea yhtä henkilöä, vaan valtuuskunnan tulisi erottaa koko hallitus.

Koska ohjesääntö ehdotetaan kumottavaksi, myös hallituksen tehtävistä säädettäisiin laissa.

Koska lisätyn hallituksen kokouksille ei ole ollut tarvetta lähes 20 vuoteen, ehdotetaan lisätty hallitus lakkautettavaksi. Myös hallituksen jaostoa koskevat säännökset ehdotettaisiin kumottavaksi, koska harkinnanvaraisia eläkeasioita on nykyisin enää harvoin. Tällaiset asiat voisi käsitellä hallitus.

Myös kunnallisen eläkelaitoksen eläkeasiamiestä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavaksi. Eläkeasiamiestä ei esiinny enää missään muussa eläkejärjestelmässä eikä kunnallisessakaan eläkejärjestelmässä sille alun perin tarkoitetuilla tehtävillä ole enää käytännössä tarvetta.

Varhaiseläkelautakunta ehdotetaan lakkautettavaksi, koska yksilöllisen varhaiseläkkeen ratkaisukäytännön seuraamisella ei ole enää yksilöllisen varhaiseläkkeen poistumisen myötä alkuperäistä merkitystä. Sen tilalle perustettaisiin kunnallisen työelämän kehittämistä sekä kuntoutus- ja työkyvyttömyyseläkeasioita käsittelevä työryhmä, jota koskevat määräykset olisivat kunnallisen eläkelaitoksen johtosäännössä.

Kuntien eläkeneuvottelukunta

Kunnalliseen eläketurvaan liittyvään neuvottelumenettelyyn ehdotetaan luotavaksi pysyvät rakenteet ja neuvottelujärjestelmästä säädettäisiin laissa. Neuvotteluja varten ehdotetaan perustettavaksi uusi kuntien eläkeneuvottelukunta.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan kunnalliseen eläketurvaan liittyvän lainsäädännön kehittämiseen liittyvien kysymysten käsittelyä varten olisi valmistelu-, neuvottelu- ja lausunnonantoelimenä kuntien eläkeneuvottelukunta.

Koska kunnallinen eläketurva kuuluu sisäasiainministeriön hallinnonalaan, ehdotetaan, että neuvottelut eläketurvasta käytäisiin sisäasiainministeriön johdolla ja kuntien eläkeneuvottelukunta toimisi sisäasiainministeriön alaisuudessa. Neuvottelukunnassa olisi puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä. Sisäasiainministeriö määräisi jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtaja edustaisi sisäasiainministeriötä ja neljä jäsentä määrättäisiin kunnallisten pääsopijajärjestöjen eh-

dotuksesta ja neljä kunnallisen eläkelaitoksen ehdotuksesta.

Nykyisestä viittauksesta kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annettuun lakiin ehdotetaan luovuttavaksi ja pääsopijajärjestöjen edustajista neuvottelukunnassa säädettyväksi laissa.

Kunnallinen eläkelaitos nimeäisi perustettavaan neuvottelukuntaan neljä työnantajan edustajaa. Edustajia valitessaan eläkelaitos nimeäisi edustajista yhden henkilön Kunnallisen työmarkkinalaitoksen sekä yhden henkilön Suomen Kuntaliiton esityksestä. Kunnallisen työnantajan edustajina toimii yleensä Suomen Kuntaliitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos. Kunnallista eläketurvaa koskevissa asioissa paras asiantuntemus on kuitenkin kunnallisessa eläkelaitoksessa. Koska eläketurva liittyy kiinteästi kunnallisiin palvelusuhteisiin, myös Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja Suomen Kuntaliiton näkemykset eläketurvan järjestämisestä koskevissa muutoksissa ovat tarpeelliset.

3. Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Kuntien eläkeneuvottelukunnan perustaminen aiheuttaisi vähäisiä lisäkuluja sisäasiainministeriölle. Kulujen voidaan arvioida olevan muutaman tuhannen euron tasoa vuosittain. Esityksellä ei ole muita vaikutuksia valtiontalouteen.

Organisatoriset vaikutukset

Esityksellä selkeytetään nykyistä kunnallisen eläketurvan neuvottelujärjestelmää. Kuntien eläkeneuvottelukunnan perustaminen loisi pysyvän neuvottelujärjestelmän kunnallisen eläketurvan muutosten valmistelulle. Esityksellä myös poistettaisiin kunnallisen eläkelaitoksen hallinnosta ajan myötä tarpeettomiksi käyneitä toimielimiä, kuten lisätty hallitus, varhaiseläkelautakunta ja eläkeasiamies. Toisaalta esityksellä tarkistettaisiin hallintoa koskevia säännöksiä vastaamaan tämän päivän tarpeita. Kunnallisten pääsopijajärjestöjen edustus eläkelaitoksen hallituksessa kirjattaisiin lakiin, hallituksen toimikautta lyhennettäisiin ja eläkelaitoksen ohjesääntö kumottaisiin.

4. Asian valmistelu

Esitys perustuu sisäasiainministeriön asettaman Kunnalliseen eläkejärjestelmään liittyvän neuvottelujärjestelmän kehittämistoimikunnan työhön. Toimikunnan työn yhteydessä esityksestä on käyty kunnallisen eläkelain 165 §:n mukaiset neuvottelut.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot sosiaali- ja terveysministeriöltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Kunnalliselta työmarkkinalaitokselta, Kuntien eläkevakuutukselta, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JU-KO ry:ltä, Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ ry:ltä, Tekniikan ja Peruspalvelujen Neuvottelujärjestö KTN ry:ltä ja Kuntalan unioni ry:ltä. Lausunnoissa puolletaan ehdotettuja muutoksia

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälän 2 momentissa säädetään, että kunnallisesta eläketurvasta huolehtii julkisoikeudellinen kunnallinen eläkelaitos. Kunnallisen eläkelaitoksen ohjesäännössä on todettu, että kunnallisena eläkelaitoksena toimii Kuntien eläkevakuutus. Ohjesääntö ehdotetaan kumottavaksi ja Kuntien

eläkevakuutus- nimi ehdotetaan todettavaksi laissa. Momenttiin lisättäisiin myös maininta siitä, että eläkelaitoksen kotipaikka on Helsinki.

137 §. *Valvonta.* Pykälässä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen valvonnasta ja eläkelaitoksen luottamushenkilöiden virkavastuus-

ta. Pykälää täydennettäisiin valvontaa koskevilla säännöksillä ja pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan paremmin pykälän sisältöä. Kunnallista eläkelaitosta valvoo sisäasiainministeriö. Kuitenkin eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua sekä sijoitustoimintaa valvoo vakuutusvalvontavirasto, joka antaa valvonnastaan kertomuksen sisäasiainministeriölle. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kunnallinen eläkelaitos on velvollinen valvontaa varten toimittamaan sisäasiainministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle valvonnan edellyttämät tiedot. Nykyisin vastaava määräys sisältyy eläkelaitoksen ohjesääntöön.

Pykälän nykyinen 2 momentti, joka koskee luottamushenkilöiden virkavastuuta, siirrettäisiin 142 §:n 1 momentiksi. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan sisäasiainministeriö voi erityisesti syystä määrätä suoritettavaksi eläkelaitoksen hallinnon ja tilien erityistilintarkastuksen. Ministeriön oikeus määrätä erityistilintarkastus on asia, joka tulee todeta lain tasolla nykyisen ohjesääntötason sijaan.

138 §. Valtuuskunta. Pykälän 1 momentissa säädetään, että kunnallisen eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttää eläkelaitoksen valtuuskunta, jollei se tämän lain nojalla kuulu tai eläkelaitoksen ohjesäännöllä ole siirretty eläkelaitoksen muulle toimielimelle. Koska säännökset ohjesäännöstä ehdotetaan kumottavaksi, momenttia muutettaisiin niin, että valtuuskunta voisi siirtää päätösvaltaansa eläkelaitoksen muille toimielimille eläkelaitoksen johtosäännöllä. Valtuuskunta ei voi kuitenkaan siirtää päätösvaltaansa sellaisissa asioissa, joista valtuuskunnan tai muun toimielimen on tässä laissa olevan nimenomaisen säännöksen mukaan päätettävä.

Pykälän 2 momentissa säädetään valtuuskunnan jäsenistä. Momentissa todetaan, että valtuuskunnassa on vähintään 15 ja enintään 30 jäsentä. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että jäsenten määrä on 30, joka vastaa nykyistä käytäntöä. Nykyisen käytännön mukaan kunnallisten pääsopijajärjestöjen edustajia määrätään valtuuskunnan jäseniksi neljä eli yksi kustakin kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettusta pääsopijajärjestöstä. Momentin tekstiä täsmennettäisiin vastaamaan nykyistä käytäntöä myös tältä osin ja siinä todettaisiin, että valtuuskunnan jäsenis-

tä vähintään neljä, nykyisen kolmen sijaan, määrättäisiin pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Valtuuskunnan muut jäsenet määrätään Suomen Kuntaliitto ry:n ehdottamista henkilöistä. Valintaa tehtäessä tulee kunnille ja kuntayhtymille sekä maan eri osille varmistaa tasapuolinen edustus ja momentin tekstin sanamuotoa tarkistettaisiin tämän vaatimuksen osalta. Kuntalain (365/1995) 86 a §:n tapaan jäseniä ja varajäseniä määrättäessä otettaisiin huomioon eri ryhmien kunnallisvaaleissa saama ääniosuus vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin valtuuskunnan tehtävistä. Valtuuskunnan tehtävät on aikaisemmin todettu eläkelaitoksen ohjesäännössä. Valtuuskunnan tehtävänä olisi valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja. Valtuuskunta myös hyväksyisi eläkelaitoksen lisäeläkesäännön, tilisäännön ja johtosäännön. Johtosäännöstä säädettäisiin tarkemmin 168 §:ssä. Valtuuskunta myös ottaisi palvelukseen ja vapauttaisi tehtävästään eläkelaitoksen toimitusjohtajan, päättäisi eläkelaitoksen luottamushenkilöiden palkkioiden perusteista sekä jäsenyhteisöjen maksuosuuksista. Valtuuskunnan tehtäviin kuuluisi myös eläkelaitoksen tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen käsittely sekä eläkelaitoksen budjetin sekä toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen.

139 §. Hallitus. Pykälässä säädetään hallituksen toimikaudesta, jäsenistä sekä jaostoista. Pykälän 1 momentissa todetaan nykyisin, että valtuuskunta valitsee hallituksen neljäksi vuodeksi. Momenttia muutettaisiin siten, hallitus valittaisiin kahden vuoden toimikaudeksi. Momentissa myös todettaisiin, että hallituksen toimikausi jatkuu kunnes seuraava hallitus on valittu. Tältä osin nykyistä sanamuotoa täsmennetään. Hallitus hoitaa eläkelaitoksen hallintoa ja eläkelaitoksen on oltava kaikissa tilanteissa toimintakykyinen, näin ollen hallitusten toimikausien välillä ei voi olla katkoksia.

Hallituksen jäsenmäärää muutettaisiin siten, että hallituksessa olisi yhdeksän jäsentä. Hallituksen jäsenistä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Hallituksen valitsee valtuuskunta, lakiin lisättäisiin säännös siitä, että kaksi hallituksen jäsentä valitaan kunnallisten pää-

sopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamista henkilöistä.

Pykälän 3 momentissa säädetään nykyisin hallituksen jaostoista. Pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös hallituksen tehtävistä. Nykyisin hallituksen tehtävistä on määräyksiä eläkelaitoksen ohjesäännössä. Hallituksen tehtäviin kuuluisi valtuuskunnan päätösten toimeenpano ja hallitus myös valmistelisi valtuuskunnassa käsiteltävät asiat. Lisäksi hallitus ohjaa ja valvoo eläkelaitoksen toimintaa. Eläkevarojen sijoittamiseen liittyen hallitus laatii sijoittamista koskevan suunnitelman ja käsittelee muutkin eläkelaitoksen sijoitustoiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät ja laajakantoiset asiat.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan valtuuskunta voisi erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos hallitus ei enää nauti valtuuskunnan luottamusta. Valtuuskunnalle annettaisiin tällaisessa epäluottamustilanteessa mahdollisuus vaihtaa hallitus. Erottamispäätös ei voisi kuitenkaan koskea vain yhtä hallituksen jäsentä, vaan valtuuskunnan tulisi erottaa koko hallitus ja nimetä jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi hallitus.

140 §. Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan nykyistä paremmin pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentissa todetaan, että hallituksen apuna on kunnallisen eläkelaitoksen toimisto. Toimisto käsitteenä on epätarkka ja maininta toimistosta poistettaisiin laista. Ilman lain säännöstäkin on selvää, että kunnallisessa eläkelaitoksessa on eläketurvan toteuttamista varten oltava tarvittava henkilöstö ja toimitilat. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi säännös eläkelaitoksen toimitusjohtajasta. Momentissa todettaisiin, että eläkelaitoksen toimitusjohtaja johtaa hallituksen alaisena eläkelaitoksen toimintaa. Nykyisin toimitusjohtajasta on määräys eläkelaitoksen ohjesäännössä.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin nykyisin 1 momentissa oleva säännös siitä, että eläkelaitoksen viranhaltijoihin sovelletaan kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia (304/2003).

Pykälän nykyinen 2 momentti siirrettäisiin muuttamattomana uudeksi 3 momentiksi.

141 §. Kuntien eläkeneuvottelukunta. Pykälässä säädetään nykyisin eläkeasiamiehestä, jolla on oikeus seurata eläkettä koskevien

asioiden käsittelyä laitoksessa. Eläkeasiamiehen on katsottu olevan eräänlainen jäsenyhteisöjen etujen valvoja. Eläkeasiamiehellä on myös oikeus hakea muutosta eläkelaitoksen päätöksiin ja eläkeasiamiestä on joissakin tapauksissa käytetty muutoksenhakijana, kun eläkelaitoksessa on havaittu päätöksessä olevan virhe. Säännös eläkeasiamiehestä ehdotetaan kumottavaksi. Kun koko eläkelaitoksen hallinto muutoinkin rakentuu kuntien edustukselle, ei eläkeasiamies jäsenyhteisöjen edustajana ole tarpeen. Lisäksi eläkelaitoksella on oikeus hakea lainvoimaisen päätöksen poistoa, jos päätöksessä havaitaan virhe, joten eläkeasiamies ei ole välttämätön näissäkään tilanteissa. Eläkeasiamieskäytäntöä ei ole käytössä muissa eläkejärjestelmissä ja kun muutoksenhakua koskevat menettelytavat yhdenmukaistuvat vuoden 2007 alusta, eläkeasiamiestä koskevan säännöksen kumoaminen kunnallisesta eläkelaista yhdenmukaistaa muutoksenhakua muiden eläkejärjestelmien kanssa.

Pykälässä säädettäisiin uudesta kuntien eläkeneuvottelukunnasta. Eläkeneuvottelukunnassa käsiteltäisiin ja valmisteltaisiin kunnallisen eläketurvan kehittämistä koskevat asiat. Neuvottelukunnassa käytäisiin neuvottelut kunnallisen eläketurvaa koskevan lainsäädännön muutostarpeista ja neuvottelukunta toimisi tarvittaessa lausunnonantoolimenä eläketurvan kehittämistä koskevista kysymyksissä. Neuvottelukunnan tehtävänä olisi arvioida yleisen eläkepolitiikan kehityksen vaikutuksia kunnalliseen eläkelainsäädäntöön. Se myös käsitelisi kunnallisen eläkelain muuttamista koskevat aloitteet.

Kuntien eläkeneuvottelukunta toimisi sisäasiainministeriön yhteydessä. Sisäasiainministeriö määräisi neuvottelukunnan jäsenet tehtävänsä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnan puheenjohtaja edustaisi sisäasiainministeriötä, jäsenistä neljä kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä tarkoitettuja pääsopijajärjestöjä ja neljä kunnallista eläkelaitosta. Tarkoituksena on, että edustajia valitessaan Kuntien eläkevakuutus nimeäisi edustajista yhden henkilön Kunnallisen työmarkkinalaitoksen sekä yhden henkilön Suomen Kuntaliiton esityksestä.

Neuvottelukunnan ydintehtävä olisi eläkepolitiikan aineelliseen sisältöön liittyvien asioiden käsittely. Työelämän kehittämistä

koskevat kysymykset eivät kuuluisi neuvottelukunnan tehtäviin, vaan niitä käsiteltäisiin kunnallisen eläkelaitoksen toimielimissä kuten tähänkin asti.

Kuntien eläkeneuvottelukunnassa käytäisiin eläketurvaan liittyvät neuvottelut ja tästä syystä 165 §:ään sisältyvä viittaus kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annettuun lakiin voitaisiin kumota.

142 §. Luottamushenkilöt. Pykälässä säädetään nykyisin varhaiseläkelautakunnasta. Säännökset varhaiseläkelautakunnasta ehdotetaan kumottavaksi, koska varhaiseläkejärjestelmä on poistumassa. Pykälän 1 momentiksi siirrettäisiin nykyisen 137 §:n 2 momentin säännös siitä, että eläkelaitoksen luottamushenkilöt toimivat tehtävissään virkavastuulla. Pykälän uudeksi 2 momentiksi lisättäisiin säännös, jossa todetaan, että luottamushenkilön paikan vapautuessa kesken toimikauden seuraaja määrätään jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

157 §. Valitusajaka. Pykälästä poistettaisiin maininta eläkeasiamiehen valitusajasta, koska säännökset eläkeasiamiehestä ehdotetaan kumottavaksi.

159 §. Eläkelaitoksen itsejoikaisu. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininnat eläkeasiamiehestä, koska säännökset eläkeasiamiehestä ehdotetaan kumottavaksi.

165 §. Tilintarkastus ja tilinpäätös. Pykälässä säädetään nykyisin kunnallisten pääsopijajärjestöjen oikeudesta neuvotella eläketurvaa koskevista asioista kunnallisen eläkelaitoksen ja sisäasiainministeriön kanssa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Eläketurvaa koskevista asioista neuvoteltaisiin jatkossa 141 §:n mukaisessa kuntien eläkeneuvottelukunnassa, jossa myös kunnallisilla pääsopijajärjestöillä olisi edustus.

Pykälää muutettaisiin niin, että siihen otettaisiin säännökset eläkelaitoksen tilintarkastuksesta ja tilinpäätöksestä. Nykyisin asiasta on määräyksiä eläkelaitoksen ohjesäännössä. Pykälän 1 momentissa todettaisiin että eläke-

laitoksen tilintarkastajan tulee olla Keskukskaupparin hyväksymä tilintarkastusyhdistys ja että tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia (936/1994). Pykälän 2 momentin mukaan tilinpäätöksen laadinnassa noudatettaisiin soveltuvin osin kirjanpitolakia (1336/1997).

168 §. Johtosääntö. Pykälässä säädetään eläkelaitoksen säännöistä. Ehdotetussa 138 §:n 3 momentissa todettaisiin, että valtuuskunta päättää eläkelaitoksen lisäeläkesäännöstä, tästä syystä maininta lisäeläkesäännöstä poistettaisiin pykälästä. Myös määräykset eläkelaitoksen ohjesäännöstä kumottaisiin. Ohjesäännön lain tasoista sääntelyä edellyttävät määräykset on ehdotettu siirrettäväksi lakiin.

168 a §. Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden päättäminen. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin menettelyistä yhdistyksen, osakeyhtiön tai säätiön halutessa liittyä kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi. Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen jäsenyyden päättämisestä tilanteessa, jossa jäsenyyden edellytykset ei enää täyty tai jos jäsenyhteisö muutoin haluaa erota eläkelaitoksen jäsenyydestä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007. Kuitenkin valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanoa sekä hallituksen toimikautta koskevia muutoksia ehdotetaan sovellettavaksi vuoden 2009 alusta lukien, koska on perusteltua, että kunnallisen eläkelaitoksen nykyisen valtuuskunnan valitsema hallitus toimii niin kauan kuin uusi valtuuskunta nimitetään seuraavien kunnallisvaalien jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 1 ja 137 –
 142 §, 157 §:n 1 momentti, 159 §:n 1 ja 3 momentti sekä 165 §, sellaisena kuin niistä on 140 §
 osaksi laissa 713/2004, sekä
lisätään lakiin uusi 168 a § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään työansioden perusteella määräytyvästä kunnallisesta eläketurvasta.

Eläketurvasta huolehtii julkisoikeudellinen Kuntien eläkevakuutus -niminen kunnallinen eläkelaitos. Eläkelaitoksen kotipaikka on Helsinki.

137 §

Valvonta

Kunnallinen eläkelaitos on sisäasiainministeriön valvonnan alainen. Eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa valvoo kuitenkin Vakuutusvalvontavirasto, joka on velvollinen antamaan valvonnastaan kertomuksen sisäasiainministeriölle. Valvontaa varten eläkelaitos on velvollinen toimittamaan sisäasiainministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle valvonnan edellyttämät tiedot.

Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä määrätä suoritettavaksi eläkelaitoksen hallinnon ja tilien erityistilintarkastuksen.

138 §

Valtuuskunta

Kunnallisen eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta. Valtuuskunta voi eläkelaitoksen johtosäännössä siirtää päätösvaltaansa eläkelaitoksen muille toimielimille. Päätösvaltaa ei saa kuitenkaan siirtää asioissa, joista valtuuskunnan tai muun toimielimen on tämän lain mukaan päätettävä.

Valtuuskunnassa on 30 jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen, jotka kaikki sisäasiainministeriö määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Vähintään neljä jäsentä ja yhtä monta varajäsentä määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muut jäsenet ja varajäsenet määrätään Suomen Kuntaliitto ry:n ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat ja kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Näitä jäseniä ja varajäseniä määrättäessä otetaan lisäksi huomioon eri ryhmien kunnallisvaaleissa saama ääniosuus vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Valtuuskunnan tehtävänä on:

1) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja enintään valtuuskunnan toimikautta varten;

2) päättää eläkelaitoksen johtosäännöstä, lisäeläkesäännöstä ja tilisäännöstä;

3) ottaa palvelukseen ja vapauttaa tehtäväs- tä toimitusjohtaja;

4) päättää luottamushenkilöiden palkkioi- den ja muiden korvauksien perusteista;

5) päättää jäsenyhteisöjen maksuosuuksista siten kuin 131 ja 132 §:ssä säädetään;

6) käsitellä tilinpäätös ja tilintarkastusker- tomus sekä päättää tilinpäätöksen vahvista- misesta, vastuuvapauden myöntämisestä hal- litukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä muista toimenpiteistä, joihin on aihetta;

7) hyväksyä talouden yleisohjeena nouda- tettavaksi talousarvio seuraavaksi vuodeksi sekä toiminta- ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

139 §

Hallitus

Kunnallisen eläkelaitoksen hallintoa hoitaa hallitus, jonka valtuuskunta valitsee kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen toimikausi kuitenkin jatkuu, kunnes seuraava hallitus on valittu.

Hallituksessa on yhdeksän jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa pääso- pimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestö- jen yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Val- tuuskunta määrää varsinaisista jäsenistä yh- den puheenjohtajaksi ja yhden varapuheen- johtajaksi.

Hallituksen tehtävänä on:

1) valmistella valtuuskunnassa käsiteltävät asiat ja huolehtia valtuuskunnan päätösten toimeenpanosta;

2) ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimin- taa;

3) laatia eläkevarojen sijoittamista koskeva suunnitelma sekä käsitellä muutkin sijoitus- toiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat.

Valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos hallitus ei nauti valtuuskun- nan luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuuskunta va-

litsee tällöin uuden hallituksen jäljellä ole- vaksi valtuuskunnan toimikaudeksi.

140 §

Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö

Eläkelaitoksen toimintaa johtaa hallituksen alaisena toimitusjohtaja.

Eläkelaitoksen viranhaltijoihin sovelletaan kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia (304/2003).

Työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden se- kä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisäl- tävien asioiden valmisteluun eläkelaitoksessa on osallistuttava yhden tai useamman laillis- tetun lääkärin. Eläkelaitoksen lääkäri voi merkitä kannanottonsa asiakirjoihin noudat- tamatta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 §:ssä säädettyjä lääkintölai- lisia todistuksia ja lausuntoja koskevia muo- tovaatimuksia.

141 §

Kuntien eläkeneuvottelukunta

Kunnalliseen eläketurvaan liittyvän lain- säädännön kehittämiseen liittyvien kysymys- ten käsittelyä varten on sisäasiainministeriön yhteydessä valmistelu-, neuvottelu- ja lau- sunnonantoelimenä kuntien eläkeneuvottelu- kunta.

Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Sisäasiainmi- nisteriö määrää jäsenet neljäksi vuodeksi ker- rallaan siten, että jäsenistä puheenjohtaja ja hänen varamiehensä edustaa sisäasiainmini- steriötä. Muista jäsenistä neljä määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdotuksesta ja neljä kunnallisen eläkelaitoksen ehdotuksesta.

142 §

Luottamushenkilöt

Eläkelaitoksen luottamushenkilöt toimivat tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissään virka- vastuulla.

Jos luottamushenkilön paikka vapautuu

kesken toimikauden, hänen tilalleen määrätään tai valitaan seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

157 §

Valitusaika

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisisaannista. Kunnallisen eläkelaitoksen ja työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätös saadaan antaa tiedoksi asianosaiselle lähettämällä se hänelle postitse. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

159 §

Eläkelaitoksen itseoikaisu

Eläkkeenhakijan tai -saajan on toimitettava 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä valitusajassa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Jos eläkelaitos ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 2 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi. Jos valitus koskee muutoksenhakulautakunnan päätöstä, valituskirjelmä ja lausunto on samassa ajassa toimitettava vakuutusoikeuden käsiteltäväksi. Eläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos asia oli jo toimitettu valitusviranomaiselle, eläkelaitoksen on ilmoitettava sille heti väliaikaisesta päätöksestä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

165 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Kunnallisen eläkelaitoksen tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittaa valtuuskunnan toimikaudekseen valitsema Keskuskauppa-kamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia (936/1994).

Eläkelaitos laatii tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (1336/1997).

168 §

Johtosääntö

Kunnallisen eläkelaitoksen toimielimistä sekä niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta samoin kuin muusta eläkelaitoksen toiminnasta annetaan tarvittavat määräykset johtosäännössä.

168 a §

Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden päättäminen

Yhdistyksen, osakeyhtiön tai säätiön, joka haluaa liittyä kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi, on haettava jäsenyyttä kirjallisesti eläkelaitoksen hallitukselta. Hallitus päättää täyttääkö yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö 2 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset ja mistä ajankohdasta jäsenyys alkaa.

Jos tulee selvitettyksi, ettei jäsenyhteisöksi liittynyt yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö enää täytä 2 §:n 2 momentissa säädettyjä jäsenyyden edellytyksiä, taikka jos jäsenyhteisö on ilmoittanut kirjallisesti haluavansa erota jäsenyydestä, hallitus toteaa jäsenyyden päättyneen kyseistä jäsenyhteisöä kuultuaan. Jäsenyhteisön on ilmoitettava erosta viimeistään kolme kuukautta ennen jäsenyyden päättymistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain 139 §:n 1 ja 2 momenttia sovel-
letaan 1 päivästä tammikuuta 2009. Kunnallisen eläkelaitoksen johtosääntö on
muutettava tämän lain mukaiseksi kuuden
kuukauden kuluessa tämän lain voimaantu-
lost.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 1 ja 137 – 142 §, 157 §:n 1 momentti, 159 §:n 1 ja 3 momentti sekä 165 §, sellaisena kuin niistä on 140 § osaksi laissa 713/2004, sekä
lisätään lakiin uusi 168 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään työansioiden perusteella määräytyvästä kunnallisesta eläketurvasta.

Eläketurvasta huolehtii julkisoikeudellinen kunnallinen eläkelaitos.

137 §

Kunnallinen eläkelaitos

Kunnallinen eläkelaitos on sisäasiainministeriön valvonnan alainen. Eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa valvoo kuitenkin Vakuutusvalvontavirasto, joka on velvollinen antamaan suorittamastaan valvonnasta kertomuksen sisäasiainministeriölle.

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään työansioiden perusteella määräytyvästä kunnallisesta eläketurvasta.

Eläketurvasta huolehtii julkisoikeudellinen *Kuntien eläkevakuutus -niminen* kunnallinen eläkelaitos. *Eläkelaitoksen kotipaikka on Helsinki.*

137 §

Valvonta

Kunnallinen eläkelaitos on sisäasiainministeriön valvonnan alainen. Eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa valvoo kuitenkin Vakuutusvalvontavirasto, joka on velvollinen antamaan *valvonnastaan* kertomuksen sisäasiainministeriölle. *Valvontaa varten eläkelaitos on velvollinen toimittamaan sisäasiainministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle valvonnan edellyttämät tiedot.*

Eläkelaitoksen luottamushenkilöt toimivat tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissään virkavastuulla.

Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä määrätä suoritettavaksi eläkelaitoksen hallinnon ja tilien erityistilintarkastuksen.

138 §

Valtuuskunta

Kunnallisen eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttää *eläkelaitoksen* valtuuskunta, jolle se tämän lain mukaan kuulu tai sitä ei ole eläkelaitoksen ohjesäännön nojalla siinä määrättyissä asioissa siirretty eläkelaitoksen muulle toimielimelle.

Valtuuskunnassa on vähintään 15 ja enintään 30 jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen, jotka kaikki sisäasiainministeriö määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta varajäsentä määrätään kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muut jäsenet ja varajäsenet määrätään Suomen Kuntaliitto ry:n ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat ja kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Näitä jäseniä ja varajäseniä määrättäessä noudatetaan muutenkin suhteellisuusperiaatetta mahdollisuuksien mukaan.

138 §

Valtuuskunta

Kunnallisen eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta. *Valtuuskunta voi eläkelaitoksen johtosäännössä siirtää päätösvaltaansa eläkelaitoksen muille toimielimille. Päätösvaltaa ei saa kuitenkaan siirtää asioissa, joista valtuuskunnan tai muun toimielimen on tämän lain mukaan päätettävä.*

Valtuuskunnassa on 30 jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen, jotka kaikki sisäasiainministeriö määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Vähintään neljä jäsentä ja yhtä monta varajäsentä määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muut jäsenet ja varajäsenet määrätään Suomen Kuntaliitto ry:n ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat ja kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Näitä jäseniä ja varajäseniä määrättäessä otetaan lisäksi huomioon eri ryhmien kunnallisvaaleissa saama ääniosuus vaalilaissa (714/1998) säädetyin suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Valtuuskunnan tehtävänä on:

- 1) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja enintään valtuuskunnan toimikautta varten;
- 2) päättää eläkelaitoksen johtosäännöstä, lisäeläkesäännöstä ja tilisäännöstä;
- 3) ottaa palvelukseen ja vapauttaa tehtävästä toimitusjohtaja;
- 4) päättää luottamushenkilöiden palkkioiden ja muiden korvauksien perusteista;
- 5) päättää jäsenyhteisöjen maksuosuudesta siten kuin 131 ja 132 §:ssä säädetään;
- 6) käsitellä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä muista toimenpiteistä, joihin on aiheutta;
- 7) hyväksyä talouden yleisohjeena nouda-

tettavaksi talousarvio seuraavaksi vuodeksi sekä toiminta- ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

139 §

Hallitus

Kunnallisen eläkelaitoksen hallintoa hoitaa eläkelaitoksen hallitus, jonka valtuuskunta valitsee neljäksi vuodeksi, kuitenkin siten, että toimikausi kestää seuraavaan vaaliin.

Hallituksessa on vähintään kuusi varsinaista jäsentä ja heille valittavat varajäsenet sekä kuusi lisäjäsentä, jotka ottavat osaa eläkettä koskevien asioiden käsittelemiseen siten kuin eläkelaitoksen ohjesäännössä määrätään. Lisäjäsenistä kolme valitaan kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muista lisäjäsenistä yhden tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon tai vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut ja perehtynyt virkamies- ja työoikeuteen, yhden perehtynyt vakuutustoimintaan ja yhden lääkäri. Jokaiselle lisäjäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen, josta on voimassa, mitä edellä säädetään lisäjäsenistä.

Hallituksessa on yksi tai useampi jaosto, joka ratkaisee eläkettä koskevat asiat, sikäli kuin niitä ei ole eläkelaitoksen ohjesäännössä pidätetty hallitukselle tai uskottu eläkelaitoksen toimi-henkilön ratkaistavaksi.

140 §

Toimisto

Hallituksen apuna on kunnallisen eläkelaitoksen toimisto. Toimiston viranhaltijoihin sovelletaan kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia (304/2003).

Työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden sekä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä

139 §

Hallitus

Kunnallisen eläkelaitoksen hallintoa hoitaa hallitus, jonka valtuuskunta valitsee kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen toimikausi kuitenkin jatkuu, kunnes seuraava hallitus on valittu.

Hallituksessa on yhdeksän jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Valtuuskunta määrää varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Hallituksen tehtävänä on:

1) valmistella valtuuskunnassa käsiteltävät asiat ja huolehtia valtuuskunnan päätösten toimeenpanosta;

2) ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa;

3) laatia eläkevarojen sijoittamista koskeva suunnitelma sekä käsitellä muutkin sijoitustoiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat.

Valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos hallitus ei nauti valtuuskunnan luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuuskunta valitsee tällöin uuden hallituksen jäljellä olevaksi valtuuskunnan toimikaudeksi.

140 §

Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö

Eläkelaitoksen toimintaa johtaa hallituksen alaisena toimitusjohtaja.

Eläkelaitoksen viranhaltijoihin sovelletaan kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia (304/2003).

Työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden

sisältävien asioiden valmisteluun eläkelaitoksessa on osallistuttava yhden tai useamman laillistetun lääkärin. Eläkelaitoksen lääkäri voi merkitä kannanottonsa asiakirjoihin noudattamatta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 §:ssä säädettyjä lääkintölaillisia todistuksia ja lausuntoja koskevia muotovaatimuksia.

sekä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisältävien asioiden valmisteluun eläkelaitoksessa on osallistuttava yhden tai useamman laillistetun lääkärin. Eläkelaitoksen lääkäri voi merkitä kannanottonsa asiakirjoihin noudattamatta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 §:ssä säädettyjä lääkintölaillisia todistuksia ja lausuntoja koskevia muotovaatimuksia.

141 §

Eläkeasiamies

Kunnallisessa eläkelaitoksessa on eläkeasiamies, jolla on oikeus seurata eläkettä koskevien asioiden käsittelyä laitoksessa.

141 §

Kuntien eläkeneuvottelukunta

Kunnalliseen eläketurvaan liittyvän lain-säädännön kehittämiseen liittyvien kysymysten käsittelyä varten on sisäasiainministeriön yhteydessä valmistelu-, neuvottelu- ja lausunnonantoelimenä kuntien eläkeneuvottelukunta.

Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Sisäasiainministeriö määrää jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan siten, että jäsenistä puheenjohtaja ja hänen varamiehensä edustaa sisäasiainministeriötä. Muista jäsenistä neljä määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdotuksesta ja neljä kunnallisen eläkelaitoksen ehdotuksesta.

142 §

Varhaiseläkelautakunta

Kunnallisessa eläkelaitoksessa on varhaiseläkejärjestelmän ohjausta ja seuranta varten varhaiseläkelautakunta, jonka nimittää sisäasiainministeriö. Varhaiseläkelautakunnasta annetaan tarkemmat määräykset eläkelaitoksen ohjesäännössä.

142 §

Luottamushenkilöt

Eläkelaitoksen luottamushenkilöt toimivat tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissään virkavastuulla.

Jos luottamushenkilön paikka vapautuu kesken toimikauden, hänen tilalleen määrätään tai valitaan seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

157 §

Valitusaika

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisen eläkelaitoksen ja kuntien eläkelautakunnan päätös saadaan antaa tiedoksi asianosaiselle lähettämällä se hänelle postitse. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi. *Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä.*

159 §

Eläkelaitoksen itseoikaisu

Eläkkeenhakijan tai -saajan ja *eläkeasiamiehen* on toimitettava 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä valitusajassa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Jos eläkelaitos ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 2 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi. Jos valitus koskee muutoksenhakulautakunnan päätöstä, valituskirjelmä ja lausunto on samassa ajassa toimitettava vakuutusoikeuden käsiteltäväksi. Eläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos asia oli jo toimitettu valitusviranomaiselle, eläkelaitoksen on ilmoitettava sille heti väliaikaisesta päätöksestä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta. *Eläkeasiamiehen tekemä valitus on aina toimitettava valitusviranomaisen käsiteltäväksi.*

157 §

Valitusaika

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisen eläkelaitoksen ja työeläke-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätös saadaan antaa tiedoksi asianosaiselle lähettämällä se hänelle postitse. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

159 §

Eläkelaitoksen itseoikaisu

Eläkkeenhakijan tai -saajan on toimitettava 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä valitusajassa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Jos eläkelaitos ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 2 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi. Jos valitus koskee muutoksenhakulautakunnan päätöstä, valituskirjelmä ja lausunto on samassa ajassa toimitettava vakuutusoikeuden käsiteltäväksi. Eläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos asia oli jo toimitettu valitusviranomaiselle, eläkelaitoksen on ilmoitettava sille heti väliaikaisesta päätöksestä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

165 §

Neuvotteluoikeus

Kunnallisilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä on oikeus kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen välityksellä neuvotella eläketurvaa koskevista asioista kunnallisen eläkelaitoksen ja sisäasiainministeriön kanssa. Neuvottelumenettelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan viranhaltijain neuvotteluoi-keudesta annetussa laissa (389/1944) säädetään.

168 §

Säännöt

Kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunta hyväksyy eläkelaitoksen lisäeläkesäännön, ohjesäännön, jossa on tämän lain säännösten lisäksi tarvittavat yleiset määräykset eläkelaitoksen järjestysmuodosta ja toiminnasta, sekä tilisäännön ja toimiston johtosäännön. Ohjesääntö on alistettava sisäasianministeriön vahvistettavaksi.

165 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Kunnallisen eläkelaitoksen tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittaa valtuuskunnan toimikaudekseen valitsema Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia (936/1994).

Eläkelaitos laatii tilinpäätöksen kalenterivuosittain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (1336/1997)

168 §

Johtosääntö

Kunnallisen eläkelaitoksen toimielimistä sekä niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta samoin kuin muusta eläkelaitoksen toiminnasta annetaan tarvittavat määräykset johtosäännössä.

168 a §

Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden päättäminen

Yhdistyksen, osakeyhtiön tai säätiön, joka haluaa liittyä kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi, on haettava jäsenyyttä kirjallisesti eläkelaitoksen hallitukselta. Hallitus päättää täyttääkö yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö 2 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset ja mistä ajankohdasta jäsenyys alkaa.

Jos tulee selvitettyksi, ettei jäsenyhteisöksi liittynyt yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö enää täytä 2 §:n 2 momentissa säädettyjä jäsenyyden edellytyksiä, taikka jos jäsenyhteisö on ilmoittanut kirjallisesti haluavansa erota jäsenyydestä, hallitus toteaa jäsenyyden päättyneen kyseistä jäsenyhteisöä kuultuaan. Jäsenyhteisön on ilmoitettava erosta viimeistään kolme kuukautta ennen jäsenyyden päättymistä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200.*

*Tämän lain 139 §:n 1 ja 2 momenttia so-
velletaan 1 päivästä tammikuuta 2009.*

*Kunnallisen eläkelaitoksen johtosääntö
on muutettava tämän lain mukaiseksi kuu-
den kuukauden kuluessa tämän lain voi-
maantulosta.*
